

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 11 stycznia 2022 r.
(OR. en)

5152/22

LIMITE

AGRI 4
AGRIORG 2
WTO 4

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Rada

Dotyczy: Kwestie rolne związane z handlem
– *Wymiana poglądów*

Z myślą o posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbędzie się 17 stycznia 2022 r., delegacje otrzymują w załączeniu dokument informacyjny, który ma pomóc im w przygotowaniach do dyskusji nad powyższymi kwestiami.

Kwestie rolne związane z handlem

1. Mija **sześćdziesiąt lat** od rozpoczęcia wdrażania wspólnej polityki rolnej (WPR), a Unia Europejska jest największym eksporterem i trzecim największym importerem produktów rolno-spożywczych na świecie. Sukces ten jest wyraźnie związany z WPR, która wspiera konkurencyjność i innowacje oraz produkcję bezpiecznych, wytworzonych w sposób zrównoważony, bogatych w składniki odżywcze i wysokiej jakości produktów, a jednocześnie stale dostosowuje się do zmieniających się warunków, aby osiągnąć ten cel jak najmniejszym kosztem i w sposób jak najmniej zakłócający handel, ułatwiając w ten sposób przestrzeganie przez UE międzynarodowych zobowiązań w zakresie rozwoju i inicjatyw, takich jak ogólny system preferencji taryfowych (GSP) i „wszystko oprócz broni”.
2. Te pośrednie osiągnięcia WPR związane z handlem, jak również sukcesy w radzeniu sobie z ostatnimi wyzwaniami związanymi z pandemią COVID-19 w zakresie zapewniania dostępności żywności europejskim konsumentom jeszcze raz pokazały – zwłaszcza jeśli patrzemy na nie w kontekście niedawno przyjętej reformy WPR i wspólnego oświadczenia przyjętego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w ramach porozumienia w sprawie tej reformy (14190/21 ADD 1) – ważną uzupełniającą rolę, jaką Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa i jej organy przygotowawcze odgrywają w kształtowaniu unijnej polityki handlowej w kwestiach, które mają wpływ na sektory objęte jej kompetencjami. Dotyczy to w szczególności proponowania rozwiązań korzystnych dla wszystkich zainteresowanych stron, przy przestrzeganiu podstawowych priorytetów, jakimi są bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważony rozwój i walka ze zmianą klimatu oraz przy jednoczesnym wspieraniu – nie zaś utrudnianiu – międzynarodowych zobowiązań i inicjatyw politycznych Unii, zwłaszcza w odniesieniu do handlu i zrównoważonego rozwoju.
3. W tym względzie Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa wielokrotnie podkreślała, że choć ważne jest wypełnianie przez UE jej zobowiązań wynikających z międzynarodowego systemu opartego na zasadach i zobowiązań wobec krajów partnerskich, równie istotna jest ochrona konkurencyjności sektora rolnego przed środkami protekcyjnymi wynikającymi ze sporów handlowych lub z innych decyzji w zakresie polityki zagranicznej, a także ochrona tej konkurencyjności poprzez zapewnienie zgodności przywożonych produktów rolnych z normami europejskimi.

4. Po raz ostatni Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa zapoznała się z najnowszymi postępami w zakresie kwestii rolnych związanych z handlem podczas swojej sesji w listopadzie 2021 r. Warto wspomnieć o następujących wydarzeniach przy okazji podsumowania wydarzeń wcześniejszych.
5. Nadal prowadzone są negocjacje w sprawie ewentualnego wyniku 12. konferencji ministerialnej **WTO**, która miała rozpocząć się w listopadzie ubiegłego roku i która została odroczone. Cztery główne omawiane kwestie to: handel i zdrowie, dotacje dla rybołówstwa, reforma instytucjonalna WTO oraz rolnictwo. Jeszcze nie wyznaczono nowej daty, chociaż Indie zwróciły się o zorganizowanie wirtualnej konferencji ministerialnej w celu przyjrzenia się reakcji WTO na obecną pandemię, zwłaszcza w odniesieniu do kwestii własności intelektualnej (handel i zdrowie). Jeśli chodzi o sektor rolnictwa, aktualne pozostają wszystkie kwestie będące przedmiotem dyskusji w listopadzie, w tym poprawa przejrzystości, wsparcie krajowe, konkurencja eksportowa / ograniczenia wywozowe, utrzymywanie rezerw publicznych i dostęp do rynku. Zważywszy jednak na duże różnice w stanowiskach członków WTO, najprawdopodobniejszym osiągnięciem 12. konferencji ministerialnej będzie szereg programów prac, które ukierunkują przyszłe negocjacje bez przesądzania o ich wynikach. Częścią takich wyników mogłaby być poprawa przejrzystości, a także porozumienie co do elementu dotyczącego ograniczeń wywozowych (przede wszystkim propozycja odnosząca się do Światowego Programu Żywnościowego), co do programów prac dotyczących wsparcia krajowego zakłócającego handel i ewentualnie co do dostępu do rynku oraz co do kwestii utrzymywania rezerw publicznych. Osiągnięcie pozytywnych wyników jest możliwe, ale nie jest pewne, głównie z uwagi na rozbieżne stanowiska niektórych kluczowych członków WTO. UE będzie nadal konstruktywnie współpracować z innymi członkami WTO w celu wykorzystania dotychczasowych osiągnięć i uniknięcia regresu w negocjacjach. Pomimo tego, że odroczone 12. konferencję ministerialną, 15 grudnia 2021 r. zainicjowano szereg wielostronnych inicjatyw WTO, w tym trzy inicjatywy dotyczące handlu i zrównoważenia środowiskowego, w ramach których Unia Europejska zobowiązała się do zwiększenia roli handlu w walce ze zmianą klimatu i w ochronie środowiska. Z działaniami tymi wiąże się apel wiceprzewodniczącego wykonawczego Komisji Valdisa Dombrovskisa o utworzenie międzynarodowej koalicji ministrów handlu, która będzie propagować handel towarami i usługami związanymi z przemysłem ekologicznym, oraz o zwołanie w 2022 r. posiedzenia ministerialnego poświęconego handlowi, klimatowi i zrównoważoności.

6. Jeśli chodzi o **podział kontyngentów taryfowych WTO** między UE a Zjednoczone Królestwo po brexicie, 4 października 2021 r. sfinalizowano i podpisano umowę z Australią. Tuż przed świętami Bożego Narodzenia paraflowano również umowę z Nową Zelandią; wkrótce zostanie ona przedstawiona Radzie do formalnego zatwierdzenia. Nie odnotowano dalszych konkretnych postępów w tej dziedzinie.
7. Jeśli chodzi o stosunki i negocjacje dwustronne, mając na uwadze wyniki Rady UE–USA ds. Handlu i Technologii oraz posiedzenia G-20 we Florencji, podpisano porozumienie administracyjne na szczeblu technicznym dotyczące współpracy między Dyrekcją Generalną ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich a Departamentem Rolnictwa Stanów Zjednoczonych – celem jest rozwijanie opartych na współpracy i wzajemności działań na rzecz wymiany wiedzy i informacji oraz propagowanie wzajemnego zrozumienia kwestii związanych z globalnymi wyzwaniami w zakresie rolnictwa, przed którymi wspólnie stoimy. Porozumienie to uzupełnia dialogi z innymi ważnymi partnerami, takimi jak m.in. Chiny, Japonia i Kanada; wszystkie te dialogi rozpoczną się w 2022 r.
8. Jeśli chodzi o umowy o wolnym handlu, negocjacje z **Nową Zelandią** postępują sprawnie, ale nie zostały jeszcze sfinalizowane – należy je zakończyć jak najszybciej. Komisja zaznaczyła, że konieczne będą dalsze, chociaż niewielkie, ustępstwa w zakresie dostępu do rynku przetworów mlecznych i produktów z wołowiny, w ramach kontyngentów taryfowych, pod warunkiem, że zostaną zaakceptowane pozostałe ofensywne postulaty UE, w tym najnowsze dezyderaty państw członkowskich dotyczące oznaczeń geograficznych. Byłaby to część działań służących osiągnięciu ostatecznego porozumienia w końcowej fazie negocjacji, która ma mieć miejsce w późniejszym terminie w 2022 r. Umowa z Nową Zelandią ma również zawierać oparte na najnowszej wiedzy postanowienia dotyczące zrównoważonego rozwoju (w tym odniesienie do zobowiązań paryskich w zakresie zmiany klimatu), systemów żywnościowych i dobrostanu zwierząt, będących zasadniczymi elementami umowy; pod uwagę należy wziąć wyniki prowadzonego obecnie przez Komisję i mającego zakończyć się w czerwcu przeglądu 15-punktowego planu działania w sprawie tych rozdziałów umów o wolnym handlu, które dotyczą zrównoważonego rozwoju.
9. Klauzula przeglądowa oparta na przeglądzie 15-punktowego planu działania w sprawie zrównoważonego rozwoju i na wdrażaniu porozumienia paryskiego została również włączona do negocjacji z **Chile**, które właśnie zakończyły się na szczeblu technicznym. Podczas technicznych posiedzeń ad-hoc zorganizowanych pod koniec 2021 r. Komisja przedstawiła państwom członkowskim uzgodnione postanowienia umowy UE–Chile regulujące kwestię dostępu do rynku rolnego i kwestię oznaczeń geograficznych.

10. Poza tym na początku 2022 r. wznowione zostaną negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu z **Indiami** na podstawie istniejącego mandatu negocjacyjnego Rady (który mógłby zostać zmieniony zgodnie z odpowiednimi wytycznymi politycznymi), a także odrębne negocjacje w sprawie umowy dotyczącej oznaczeń geograficznych. Nie poczyniono natomiast ostatnio żadnych znaczących postępów w negocjacjach z **Indonezją**; negocjacje z **Australią** toczą się, ale powoli: kolejna runda odbędzie się wiosną. Rada nie zatwierdziła jeszcze wyników negocjacji w sprawie umowy o wolnym handlu z **Meksykiem** i **Mercosurem**.
11. Jeśli chodzi o niektóre kwestie dotyczące dwustronnego dostępu do rynku, Komisja w dalszym ciągu naciska na **Rosję**, domagając się, aby doprecyzowała ona stosowanie swoich nowych przepisów dotyczących etykietowania wina, które nie powinny mieć wpływu na unijne oznaczenia geograficzne, w tym na nazwę „Champagne”, na rosyjskim rynku. Nadal obowiązuje rosyjski zakaz importu wielu europejskich produktów rolnych. Komisja wystąpi również o przeprowadzenie z Rosją konsultacji w kontekście rozstrzygnięcia przez WTO sporu dotyczącego kontyngentów taryfowych na drewno, w związku tym, że ostatnio Rosja faktycznie je usunęła, zwiększając tym samym cła eksportowe na drewno, które mają zastosowanie wobec UE. Od 1 stycznia 2022 r. także **władze białoruskie** wprowadziły zakaz importu niektórych unijnych produktów rolnych i tym samym pośrednio jeszcze bardziej ograniczyły dostęp do rosyjskiego rynku – po wprowadzeniu zakazu importu w 2014 r. wiele europejskich produktów rolnych było kierowanych do Rosji przez Białoruś.
12. Eksport produktów rolno-spożywczych z UE do **Zjednoczonego Królestwa** powrócił do poziomu sprzed brexitu, natomiast ich import z tego państwa utrzymuje się poniżej tego poziomu. Nie wiadomo jeszcze, jaki będzie wpływ nowo wprowadzonej procedury celnej na eksport produktów unijnych do Zjednoczonego Królestwa, ani jakie będą skutki stosowania w 2022 r. kompleksowych kontroli sanitarnych i fitosanitarnych oraz umów Zjednoczonego Królestwa z innymi partnerami handlowymi, takimi jak Australia i Nowa Zelandia, które to umowy obejmują zezwolenia na szeroki dostęp produktów rolnych tych państw do rynku Zjednoczonego Królestwa. Jednocześnie Komisja prowadzi ze Zjednoczonym Królestwem intensywne rozmowy, których celem jest wypracowanie wspólnie uzgodnionych długoterminowych rozwiązań w odniesieniu do wdrażania Protokołu w sprawie Irlandii / Irlandii Północnej, bez ponownego negocjowania postanowień tego protokołu i nie naruszając jego głównego celu politycznego. Rozpoczęto również negocjacje ze Zjednoczonym Królestwem w sprawie stosunków z Gibraltarem.

13. Ponadto w Komisji trwają prace nad sprawozdaniem, o którego przygotowanie wystąpiły Rada i Parlament Europejski w ramach negocjacji w sprawie przyjęcia wniosków dotyczących reformy WPR. Ma ono zawierać ocenę „przesłanek i prawnej wykonalności stosowania unijnych norm zdrowotnych i środowiskowych (w tym norm dobrostanu zwierząt oraz procesów i metod produkcji) w odniesieniu do importowanych produktów rolnych i rolno-spożywczych, a także określać konkretne inicjatywy na rzecz zapewnienia większej spójności stosowania tych norm, zgodnie z zasadami WTO”. Komisja zasygnalizowała, że jest gotowa przedstawić niektóre wstępne ustalenia w ciągu pierwszych trzech miesięcy francuskiej prezydencji. Sprawozdanie w całości powinno być gotowe w czerwcu.

Uwagi końcowe

14. W świetle opisanych powyżej wydarzeń Rada przy okazji swojego pierwszego posiedzenia w 2022 r. powinna przeprowadzić dyskusję na temat kierunku stosunków handlowych UE z państwami trzecimi – na szczeblu dwustronnym i wielostronnym – w odniesieniu do rolnictwa.
15. Biorąc pod uwagę niedawne przyjęcie reformy WPR, która znacząco wzmacnia aspekt zrównoważoności i aspekt środowiskowy, ministrowie mogliby wykorzystać tę okazję do przedstawienia uwag na temat obecnego stanu negocjacji dwustronnych i wielostronnych i innych unijnych inicjatyw, w szczególności odnośnie do dalszego propagowania Agendy 2030 i międzynarodowego zrównoważonego rozwoju, jednocześnie unikając stawiania europejskich producentów w niekorzystnej sytuacji i propagując europejski model produkcji oraz upowszechniając w ten sposób sukces WPR.